

सन 2025-26 पासून सर्व शाखांमध्ये
सुधारित लेखा कार्यपद्धत लागू
करण्याबाबत

रयत शिक्षण संस्था, सातारा
लेखा व वित्त विभाग
परिपत्रक क्र.4 दि. 09/05/2025

परिपत्रक

1. प्रस्ताविक:-

संस्थेतील किर्द लिखाणाची पद्धत ही त्या संस्थेस लागू असणा-या विविध कायदे व नियम यांच्याशी सुसंगत असणे गरजेचे असते. ज्याप्रमाणे कालांतराने कायदे व नियमांमध्ये बदल होतो त्याचप्रमाणे अकॉंटस् लिहाव्याची व किर्द लिखाणाच्या पद्धतीमध्ये सुद्धा बदल करणे गरजेचे असते. रयत शिक्षण संस्थेच्या सर्व शाखांमधील बदलते कायदे व नियमांप्रमाणे बदल करणे आवश्यक आहे. त्या अनुषंगाने रयत शिक्षण संस्थेच्या दि.20/12/2023 रोजी संस्था मध्यवर्ती कार्यालयात मा.चंद्रकांत दळवी चेअरमन, रयत शिक्षण संस्था, सातारा यांच्या अध्यक्षतेखाली संस्थेच्या अधिकारांच्या अढावा बैठकीमध्ये संस्थेतील सर्व शाखेच्या अकॉंटस् लिखाण व किर्द लिखाणाच्या पद्धतीमध्ये बदल करण्याकरीता प्रिं.डॉ. ज्ञानदेव म्हस्के यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती गठीत करण्यात आली होती.

प्रिं.डॉ.ज्ञानदेव म्हस्के समितीतील सदस्यांनी संस्थेच्या विविध शाखेत भेट देवून सध्याच्या अकॉंट व किर्द लिखाणाची पद्धत व संस्थेस लागू असणा-या विविध कायदे व नियमांचा अभ्यास केला. तदनंतर किर्दीची संख्या कमी करण्याच्या दृष्टिकोनातून सध्या शाखेत ठेवल्या जाणा-या किर्दीचे योग्य त्या पद्धतीने अन्य किर्दीमध्ये समायोजन करून त्याबाबतचा अंतरीम अहवाल मा. सचिव, रयत शिक्षण संस्था, सातारा यांच्याकडे दि.29/05/2024 रोजी सादर केला. दि.10/07/2024 रोजी संस्था मध्यवर्ती कार्यालयात मा.चंद्रकांत दळवी चेअरमन, रयत शिक्षण संस्था, सातारा यांच्या अध्यक्षतेखाली संस्थेची आढावा बैठकीमध्ये मा.प्रिं.डॉ. ज्ञानदेव म्हस्के कमिटीच्या अंतरीम अहवालावर सविस्तर चर्चा झाली. मा.चंद्रकांत दळवी यांनी सदर अहवालाची तपासणी करून सुधारित लेखा कार्यपद्धतीबाबत अंतिम प्रस्ताव सादर करण्याकरीता मा.डॉ. एम.बी. शेख, (विभागीय चेअरमन, दक्षिण विभाग सांगली व मॅनेजिंग कौन्सिल सदस्य) यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती गठीत करण्यात आली होती.

मा.डॉ. एम.बी. शेख, यांच्या अध्यक्षतेखाली समितीने मा. प्रिं. डॉ. ज्ञानदेव म्हस्के कमिटीच्या अंतरीम अहवालाचा अभ्यास करून व संस्थेस लागू असणा-या सर्व कायद्यातील तरतुदी विचारात घेवून, संस्थेच्या माध्यमिक विभागाकरीता सुधारित लेखा कार्यपद्धती बाबतचा सविस्तर अहवाल दि. 10/12/2024 रोजी सचिव, रयत शिक्षण संस्था, सातारा यांच्याकडे त्याचप्रमाणे दि.30/01/2025 रोजी महाविद्यालयाकरीता सुधारित लेखा कार्यपद्धतीबाबतचा सविस्तर अहवाल सादर केला. सदर अहवालाप्रमाणे संस्थेच्या माध्यमिक विभागांतर्गत 11 विभागामध्ये सध्या ठेवल्या जाणा-या एकूण 75 किर्दीचे योग्य ते समायोजन करून केवळ 19 किर्दी ठेवण्याबाबत प्रस्तावीत करण्यात आल्या आहेत. तसेच महाविद्यालयामध्ये सध्या ठेवल्या जाणा-या 49 किर्दीचे समायोजन करून केवळ 9 किर्दी प्रस्तावित

करण्यात आल्या आहेत. सदर अहवालास दि. 04/01/2025 च्या मॅनेजिंग कौन्सिलच्या बैठकीमध्ये ठराव क्र. 8 नुसार मंजूरी देण्यात आली.

2. सुधारित लेखा कार्यपद्धती

1. माध्यमिक विभाग

सुधारित लेखा पद्धतीप्रमाणे शाखेत ठेवल्या जाणा-या सर्व किर्दीचे प्रामुख्याने 2 वर्गामध्ये वर्गीकरण करण्यात आलेले आहे.

अ) वर्ग-1 : शाखा किर्द :- सध्याच्या किर्द लिखाणाच्या पद्धतीप्रमाणे शाखेमध्ये प्रत्येक कोर्स/विभागासाठी स्वतंत्र किर्द ठेवली जाते त्यामुळे किर्दीच्या संख्येमध्ये मोठ्या प्रमाणात वाढ झालेली आहे. सुधारित लेखा कार्यपद्धतीप्रमाणे किर्दीची संख्या कमी करुन सर्व किर्दीचे योग्य त्या किर्दीमध्ये समायोजन करण्यात आलेले आहे. यामुळे संस्थेच्या माध्यमिक विभागांतर्गत 11 विभागामध्ये ठेवल्या जाणा-या 75 किर्दीचे योग्य त्या किर्दीमध्ये समायोजन करुन केवळ 19 किर्दी ठेवण्यात येतील.

वर्ग-1 मधील सर्व शाखा किर्दीचे समायोजन खालील प्रमाणे करण्यात आले आहे

अ.नं.	विभाग	सुधारित लेखा कार्यपद्धती प्रमाणे ठेवण्यात येणारी किर्द	समायोजित करण्यात आलेल्या किर्दी
1	माध्यमिक विभाग	किर्द क्र. 1 माध्यमिक अनुदानित शाखा मेन किर्द	शाखा मेन किर्द, शाखा टर्म किर्द, इमारत किर्द, शाखा डेव्हलपमेंट फंड किर्द, शाखा शिष्यवृत्ती किर्द, ई. जी. एस किर्द, आर.एम.एस. किर्द, स्पेशल ग्रॅंट किर्द, गुरुकूल किर्द, आय.बी.टी. किर्द, अटल टिकरींग लॅब किर्द.
		किर्द क्र. 2 शालेय पोषण आहार किर्द	शालेय पोषण आहार 5 वी किर्द, शालेय पोषण आहार 6 वी ते 8 वी किर्द.
		किर्द क्र. 3 टेक्निकल किर्द	टेक्निकल किर्द
2	ज्युनिअर कॉलेज विभाग	किर्द क्र. 4 ज्युनिअर कॉलेज अनुदानित किर्द	ज्युनिअर कॉलेज अनुदानित मेन किर्द, टर्म किर्द, लॅब किर्द, शिष्यवृत्ती किर्द.

		किर्द क्र. 5 ज्युनिअर कॉलेज अनुदानित किर्द	ज्युनिअर कॉलेज विनाअनुदानित मेन किर्द, बायोफोकल किर्द, आय टी आय किर्द, स्वयं अर्थसहाय्य किर्द
3	एम.सी.व्ही. सी. विभाग	किर्द क्र. 6 एम.सी.व्ही.सी. अनुदानित किर्द	एम.सी.व्ही.सी किर्द, टर्म किर्द,कार्यशाळा किर्द,शिष्यवृती किर्द, विकास निधी किर्द व होकेशनल किर्द
4	अध्यापक विद्यालय विभाग	किर्द क्र. 7 अध्यापक विद्यालय मेन किर्द	शाखा मेन किर्द, टर्म किर्द, पत्राद्वारे प्रशिक्षण किर्द, सेवातर्गत प्रशिक्षण किर्द, शिष्यवृती किर्द.
5	शेती विभाग	किर्द क्र. 8 शेती विभाग मेन किर्द	शेती मेन किर्द, पशुपालन किर्द, कमवा व शिका किर्द, फळबाग किर्द, ज्या शाखेत मोठया प्रमाणात शेती विभाग आहे व शाखेत शेती विभागाशी संलग्न इतर विभाग चालवले जातात त्या शाखांच्या शेती किर्दी स्वतंत्र ठेवण्यात येतील.
6	वसतिगृह विभाग	किर्द क्र. 9 वसतिगृह अनुदानित मेन किर्द	वसतिगृह अनुदानित मेन किर्द
		किर्द क्र. 10 वसतिगृह विनाअनुदानित मेन किर्द	वसतिगृह विनाअनुदानित मेन किर्द
7	प्राथमिक विभाग	किर्द क्र. 11 प्राथमिक विभाग मेन किर्द	मेन किर्दी, ई.जी.एस. किर्द, मिनी गुरुकुल किर्द
		किर्द क्र. 12 स्वयंअर्थसाहा किर्द	स्वयंअर्थसाहा किर्द
8	बालवाडी विभाग	किर्द क्र. 13 बालवाडी मेन किर्द	बालवाडी मेन किर्द
9	इंग्लिश मिडियम विभाग	किर्द क्र. 14 इंग्लिश मिडियम विभाग मेन किर्द	इंग्लिश मिडियम मेन किर्द, पूर्व प्राथमिक किर्द, प्राथमिक किर्द,माध्यमिक किर्द.
10	आश्रमशाळा विभाग	किर्द क्र.15:-प्राथमिक विभाग मेन किर्द	प्राथमिक विभाग मेन किर्द,ई.जी.एस.किर्द
		किर्द क्र. 16 माध्यमिक विभाग मेन किर्द	माध्यमिक विभाग मेन किर्द

		किर्द क्र. 17 ज्युनियर कॉलेज मेन किर्द	ज्युनियर कॉलेज मेन किर्द
11	आय टी आय विभाग	किर्द क्र. 18 आय टी आय विभाग मेन किर्द	आय टी आय विभाग मेन किर्द

- ब) **वर्ग-2 संस्था किर्द :-** संस्था किर्द ही वर्ग 2 मधील एकच किर्द असल्याने संस्था किर्दीला किर्द क्र.19 देण्यात आलेला आहे. संस्था किर्दीच्या जमा बाजूला केवळ देणगी, विद्यार्थी विकास निधी, शाखा विकास निधी आणि किरकोळ जमा इतकेच व्यवहार केले जातील. शाखेच्या खर्चासाठी लागणारी रक्कम संस्था कॉर्पस फंड च्या माध्यमातून शाखेला वर्ग केली जाईल.

II. महाविद्यालयीन विभाग :-

सुधारित लेखा पद्धतीप्रमाणे महाविद्यालयामध्ये ठेवल्या जाणाऱ्या सर्व किर्दींचे प्रामुख्याने 2 वर्गांमध्ये वर्गीकरण करण्यात आलेले आहे.

- अ) **वर्ग-1: कॉलेज किर्द :** महाविद्यालयांमध्ये ठेवल्या जाणाऱ्या सर्व अशा प्रकारच्या किर्दी ज्याच्यासाठी महाविद्यालयाला शासकीय अनुदान मिळते, ज्याचे शासनामार्फत ऑडिट करण्यात येते, किंवा ज्या कोर्स साठी स्वतंत्र किर्द ठेवणे आवश्यक आहे अशा सर्व किर्दींचे समायोजन करून एकच मेन किर्द ठेवण्यात येत आहे.

वर्ग-1 मधील सर्व शाखा किर्दींचे समायोजन खालील प्रमाणे करण्यात आले आहे

अ.नं.	सुधारित लेखा कार्यपद्धती प्रमाणे ठेवण्यात येणारी किर्द	समायोजित करण्यात आलेल्या किर्दी
१	किर्द क्र. 1 सिनियर कॉलेज अनुदानित मेन किर्द	सिनियर कॉलेज मेन किर्द, सिनियर कॉलेज एन. एस. एस किर्द, माझी विद्यार्थी सांगठणा किर्द, स्कॉलरशिप किर्द, यू. जी. सी. किर्द, बी. व्होक. यू. जी. सी. किर्द, RUSA किर्द, लीड कॉलेज, स्टार कॉलेज किर्द, रयत वाणी किर्द, कमवा व शिका किर्द.
२	किर्द क्र. 2 जूनियर कॉलेज अनुदानित मेन किर्द	ज्युनियर कॉलेज अनुदानित मेन किर्द, ज्युनियर लॅब किर्द, ज्युनियर टर्म किर्द, ज्युनियर एन. एस. एस किर्द
३	किर्द क्र. 3 एम. सी. व्ही. सी किर्द	एम. सी. व्ही. सी किर्द, एम. सी. व्ही. सी. डे फंड किर्द, व्होकेशनल किर्द, टर्मिनल एम. सी. व्ही. सी किर्द
४	किर्द क्र. 4 विद्यापीठ किर्द	विद्यापीठ किर्द, डिस्टन्स एड्युकेशन किर्द

५	किर्द क्र. 5 सिनियर कॉलेज विनाअनुदानित किर्द	सिनियर कॉलेज विनाअनुदानित किर्द, जलतरण किर्द, अटॉनोमस किर्द, अटॉनोमस परीक्षा किर्द, पी. जी. किर्द, बी. सी. एस. किर्द, कम्प्युटर सायन्स किर्द, बी. सी. ए. किर्द,
६	किर्द क्र. 6 ज्युनिअर कॉलेज विनाअनुदानित किर्द	ज्युनिअर कॉलेज विनाअनुदानित किर्द, सी. ई. टी. किर्द
७	किर्द क्र. 7 व्यावसायिक कोर्स किर्द	बायोटेक किर्द, बी. बी. ए. किर्द, ॲनिमेशन किर्द, फूड प्रोसेसिंग किर्द, फॉरेन्सिक किर्द, नॅनो सायन्स किर्द, बायोइन्फॉर्म्याटिक्स किर्द, ओ. आई. टी. किर्द, आर्टिफिशियल इंटेलिजेंस किर्द, डेटा सायन्स किर्द, शॉर्ट टर्म किर्द, स्पर्धा परीक्षा किर्द, हॉटेल मॅनेजमेंट किर्द.
८	किर्द क्र. 8 हॉस्टेल किर्द	लेडिज हॉस्टेल किर्द, जेंट्स हॉस्टेल किर्द

ब) **वर्ग-2 संस्था किर्द** :- संस्था किर्द ही वर्ग 2 मधील एकच किर्द असल्याने संस्था किर्दीला किर्द क्र.9 देण्यात आलेला आहे. संस्था किर्दीच्या जमा बाजूला केवळ देणगी, विद्यार्थी विकास निधी, शाखा विकास निधी, किरकोळ जमा व इमारत जमा इतकेच व्यवहार केले जातील. महाविद्यालयाच्या खर्चासाठी लागणारी रक्कम संस्था कॉर्पस फंड च्या माध्यमातून महाविद्यालयाला वर्ग केली जाईल तसेच इमारत बांधकाम खर्च संस्था किर्दीला खर्च टाकला जाईल.

वरीलप्रमाणे सुधारित लेखा कार्यपद्धती दि. 01/04/2025 पासून लागू करण्यात येत आहे. या परिपत्रकाच्या अंमलबजावणीसाठी सुधारीत लेखा कार्यपद्धती मार्गदर्शिका सविस्तरपणे तयार करून सर्व शाखांना पुरविण्यात येईल.

सचिव,
रयत शिक्षण संस्था, सातारा

प्रत माहितीसाठी :-

1. सहसचिव (उच्च शिक्षण) रयत शिक्षण संस्था, सातारा
2. सहसचिव (माध्यमिक विभाग) रयत शिक्षण संस्था, सातारा
3. सहसचिव (ऑडिट विभाग) रयत शिक्षण संस्था, सातारा
4. विभागीय चेअरमन, रयत शिक्षण संस्था, मध्य विभाग, सातारा/ दक्षिण विभाग, सांगली/ उत्तर विभाग, अ.नगर/पश्चिम विभाग, पुणे/ रायगड विभाग, कामोटे
5. विभागीय अधिकारी रयत शिक्षण संस्था, मध्य विभाग, सातारा/ दक्षिण विभाग, सांगली/ उत्तर विभाग, अ.नगर/पश्चिम विभाग, पुणे/ रायगड विभाग, कामोटे
6. सर्व शाखाप्रमुख, रयत शिक्षण संस्था, सातारा